

PATVIRTINTA

Pabiržės pagrindinės mokyklos
direktoriaus 2013 m. rugsėjo 1 d.
įsakymu Nr. V-124

BIRŽŲ RAJONO PABIRŽĖS PAGRINDINĖS MOKYKLOS IKIMOKYKLINIO UGDYMO PROGRAMA

I. BENDROSIOS NUOSTATOS

1. Mokyklos oficialus pavadinimas – Biržų rajono Pabiržės pagrindinė mokykla.
2. Mokyklos teisinė forma – savivaldybės biudžetinė įstaiga.
3. Mokyklos priklausomybė – Biržų rajono savivaldybės mokykla.
4. Mokyklos tipas – pagrindinė mokykla.
5. Mokyklos buveinė – Likėnų 10, LT41382 Pabiržės mstl., Biržų rajonas.
6. Vaikai ir jų poreikiai:

6.1. vaikai ateina iš labai įvairios socialinės aplinkos. Kaimo vaikai yra gana nedrąsūs, jiems trūksta pasitikėjimo savimi, bendravimo ir bendradarbiavimo įgūdžių, savarankiškumo. Jie labai skirtingi, nevienodai greitai auga, bręsta, jų gyvenimo ritmas individualus, skirtinga asmeninė patirtis, tačiau sparčiau ar lėčiau žengia tuo pačiu vystymosi keliu. Ikimokyklinio ugdymo programa orientuota į vaikų poreikių tenkinimą, individualių gebėjimų ugdymą žaidžiant, atrandant, patiriant, eksperimentuojant, fantazuojant, reiškiantis įvairiomis meninės raiškos priemonėmis. Vaikų poreikiai tenkinami per vaiko kompetencijų ugdymą;

6.2. tėvų apsisprendimą leisti vaiką ugdytis pagal ikimokyklinio ugdymo programą lemia tai, kad vaikams sudaroma galimybė bendrauti su bendraamžiais, ugdomi jų gebėjimai, puoselėjamos intelektualinės, emocinės, fizinės galios, skatinamas vaiko savarankiškumas, iniciatyvumas, kūrybiškumas ir kt.;

6.3. ši ikimokyklinio ugdymo programa svarbi vaiko socialinei, kultūrinei patirčiai kaupti, ugdymo(-si) netolygumams lyginti bei jų sveikatai stiprinti.

7. Mokytojų pasirengimas. Mokykloje dirba vienas pedagogas, turintis reikiamą profesinę kvalifikaciją, aukštesnįjį išsilavinimą. Pedagogas siekia geros švietimo paslaugų kokybės, nuolat studijuoja naujausius ikimokyklinį ir priešmokyklinį ugdymą reglamentuojančius dokumentus, kelia pedagoginę kompetenciją, ieško naujovių, įvairių ugdymo formų, metodų. Jis glaudžiai bendradarbiauja su mokyklos pradinio ugdymo bei kitų rajono mokyklų priešmokyklinio ugdymo pedagogais.

8. Įstaigos savitumas. Biržų rajono Pabiržės pagrindinė mokykla – šiuolaikinė, atvira pokyčiams ugdymo įstaiga. Čia daug dėmesio skiriama vaikų pilietiškumo, tautiškumo ugdymui, puoselėjamos lietuvių tautos tradicijos, papročiai. Mokykla bendradarbiauja su Pabiržės bendruomene, seniūnija, biblioteka, kitomis rajono ugdymo įstaigomis. Ji turi savitas tradicijas. Tradicijų kūrime dalyvauja visa mokyklos bendruomenė, tėvai, seneliai. Organizuojami tradiciniai tautiniai – kultūriniai renginiai. Mokyklos bendruomenės nariai yra aktyvūs Pabiržės bendruomenės, rajono renginių dalyviai. Mokykloje sukurta tokia aplinka, kuri skatina vaikų saviraišką, aktyvumą, gebėjimą bendrauti ir bendradarbiauti su bendraamžiais ir suaugusiais. Taip pat mokiniai gali eksperimentuoti, pažinti ir atrasti. Sudarytos sąlygos perimti lietuvių tautos kultūros pagrindus: dorines, estetines vertybes, papročius ir tradicijas.

9. Tėvų (globėjų, rūpintojų) ir vietos bendruomenės poreikiai. Ištyrus tėvų poreikius, paaiškėjo, kad tėvai nori matyti savo vaikus sveikus, aktyvius, judrius. Absoliuti dauguma tėvų

pritaria mokyklos pasirinktai tautiškumo ugdymo kryptį. Jie pageidauja, kad vaikai įgytų savarankiškumo, pasitikėjimo savimi, atsakomybės, bendravimo ir bendradarbiavimo įgūdžių, būtų saugūs, aktyvūs kūrybingi, įgytų visam tolesniam gyvenimui labai svarbių socialinių gebėjimų. Kadangi vaikai yra bendruomenės dalis, įgiję pagrindinius socializacijos įgūdžius, išmokę būti kolektyve, jie aktyviai dalyvaus mokyklos bendruomenės gyvenime.

10. Ikimokyklinio ugdymo(si) programa parengta vadovaujantis Ikimokyklinio ugdymo programų kriterijų aprašu, patvirtintu Lietuvos Respublikos švietimo ir mokslo ministro 2005 m. balandžio 18 d. įsakymu Nr. ISAK-627 (Žin., 2005, Nr. 52-1752; 2011, Nr. 71-3448), Lietuvos Respublikos švietimo įstatymu (Žin., 1991, Nr. 23-593; 2003, Nr. 63-2853; 2011, Nr. 38-1804), Jungtinių Tautų vaiko teisių konvencija, ratifikuota 1995 m. liepos 3 d. LR įstatymu Nr. I-983 (Žin., 1995, Nr. 60-1501). Taip pat atsižvelgiama į ikimokyklinio ugdymo ekspertų komisijos rekomenduotas ikimokyklinio ugdymo programas: vaikų darželių programa „Vėrinėlis“ (V., 1993), Ikimokyklinio ugdymo gairės/ Programa pedagogams ir tėvams (V., 1993), Ankstyvojo ugdymo vadovas/ tėvams (globėjams), pedagogams (V., 2001), Bendrąja priešmokyklinio ugdymo ir ugdymosi programa (V., 2003) bei kvalifikaciniuose seminaruose įgyta patirtimi. Ikimokyklinio ugdymo programa bus tobulinama pagal poreikį.

11. Ikimokyklinio ugdymo programa grindžiama asmenybės sklaidą skatinančiu požiūriu. Žaisdami vaikai aktyviai ugdosi, nuolat sužino ką nors naujo apie juos supančią aplinką, vystosi pagal vaikystei būdingą raidą, kad jie yra skirtingos asmenybės, suaugusiųjų skatinamos sparčiau vystosi. Mokykloje pagal turimas galimybes sudaromos sąlygos ugdytiniais atsiskleisti pagal jų amžių ir brandumą, suteikiama galimybė dalyvauti priimant sprendimus, turinčius įtakos jo ugdomajai aplinkai, dienos ritmui, gebėjimų ugdymui(-si). Atsižvelgdami į Vaiko gerovės politikos koncepcijoje, patvirtintoje Lietuvos Respublikos Seimo 2003 m. gegužės 20 d. nutarimu Nr. IX-1569 (Žin., 2003, Nr. 52-2316), išdėstytais teiginiais, sukursime gerą šeimų bendradarbiavimo, pedagoginio konsultavimo sistemą, kad ugdytiniai galėtų kuo geriau tenkinti socialinius poreikius, kad kuo aktyviau mokyklos veikloje dalyvautų tėvai.

II. IKIMOKYKLINIO UGDYMO PRINCIPAI

12. Vaikų ugdymas grindžiamas šiais principais:

12.1. prieinamumo principas. Kiekviena šeima, auginanti ikimokyklinio amžiaus vaiką, gali pasinaudoti ikimokyklinio ugdymo paslaugomis. Sudaromos visos sąlygos vaiko kompetencijoms ugdyti per pasirinktą veiklą. Siūlomos veiklos ir mokymosi būdai yra prieinami visiems vaikams pagal amžių, turimą patirtį, nepriklausomai nuo socialinės padėties;

12.2. humaniškumo principas. Vaikas gerbiamas kaip asmenybė, pripažįstama jo vidinio pasaulio nepriklausomybė ir savarankiškumas, teisė gyventi ir elgtis pagal prigimtį bei asmeninę patirtį, sudaromos sąlygos įvairių vaiko galių plėtojimuisi, harmoningam asmenybės vystymuisi;

12.3. individualizavimo principas. Ugdymas individualizuojamas pagal kiekvienam vaikui reikalingą kompetenciją, atsižvelgiant į kiekvieno vaiko asmenybę, jo individualius poreikius, interesus, galimybes, numatant veiklas ir sudarant sąlygas kiekvienam vaikui ugdytis ir tobulėti;

12.4. tautiškumo principas. Ugdymas grindžiamas lietuvių tautos tradicijų, kultūros, papročių integracija į vaiko kasdienį gyvenimą. Mokykloje gaivamos ir puoselėjamos tradicinės kultūros vertybės, ugdomas būsimas tautos kultūros saugotojas ir kūrėjas, auginamas geras ir doras žmogus;

12.5. integralumo principas. Ugdymo turinys garantuoja dvasinių, intelektinių, fizinių asmens galių auginimą bendraujant ir mokant;

12.6. tęstinumo principas. Atsižvelgiant į šeimoje įgytus vaiko gebėjimus ir patirtį ugdymas tęsiamas grupėje; derinami šeimos ir mokyklos interesai. Siekiama, kad vaikas darniai pereitų nuo ugdymo(si) šeimoje prie ugdymo(si) priešmokyklinėje, integruojančioje ikimokyklinio amžiaus

vaikus, grupėje, o vėliau – mokykloje. Ikimokyklinio ugdymo turinys suderintas su priešmokyklinio ugdymo tikslais ir uždaviniais. Programoje atsižvelgta į vaiko jau įgytą patirties ir gebėjimų lygmenį ir jo ugdymosi perspektyvą šeimoje;

12.7. vertybinių nuostatų ugdymo principas. Ugdoma dora, savarankiška, kūrybinga, nuolat tobulinanti savo gebėjimus, bendraujanti, bendradarbiaujanti, atsakinga asmenybė.

III. TIKSLAS IR UŽDAVINIAI

13. Tikslas: Bendradarbiaujant su šeima ir atsižvelgiant į pažangiausias mokslo ir visuomenės raidos tendencijas, kurti sąlygas, padedančias vaikui tenkinti prigimtinius, kultūrinius, etninius, socialinius, pažintinius poreikius.

14. Uždaviniai:

14.1. garantuoti vaikui saugius, turiningus, džiugius, žaismingus ir kūrybiškus ikimokyklineis metus, brandinti vaiką mokyklai;

14.2. saugoti ir stiprinti vaiko psichinę ir fizinę sveikatą, padėti adaptuotis naujoje ugdymosi aplinkoje, tenkinti specialiuosius ugdymosi poreikius;

14.3. skatinti vaiko norą bendrauti ir bendradarbiauti su bendraamžiais ir kitais žmonėmis kartu plėtojant jo emocinę, socialinę bei kultūrinę patirtį;

14.4. ugdyti demokratiškus vaikų tarpusavio santykius, pagarbą ir užuojautą vienas kitam;

14.5. puoselėti tautinio tapatumo jausmus bei savimonę, atveriančią galimybes giliau ir išsamiau pažinti lietuvių tautos papročius, tradicijas (didesnį dėmesį skiriant mūsų regiono Aukštaitijos tradicijoms ir papročiams).

IV. UGDYMO TURINYS, METODAI IR PRIEMONĖS

15. Programoje ugdymo turinys aprašomas nurodant pagrindinius uždavinius, vaikų veiksenas, paramos vaikui ir šeimai formas, būdus. Turinyje nurodytos ugdymo priemonės skatina vaiko aktyvumą, naujos patirties kaupimą, tenkina norą žaisti, išbandyti naujas veiklos formas bei pažinimo būdus, tenkinti judėjimo poreikį. Vaikui bus padedama įgyti kasdieniniam gyvenimui bei sėkmingam ugdymui(-si) būtinų kompetencijų. Išskiriamos penkios jų grupės, kurių pagrindą sudaro vertybinių nuostatų, gebėjimų, įgūdžių ir patirties visuma:

15.1. sveikatos saugojimo kompetencija – saugiai jaustis aplinkoje, aktyviai judėti, sveikai gyventi;

15.2. socialinė kompetencija – pasitikėti savo jėgomis, būti palankiam aplinkiniams, tikėti jais;

15.3. komunikavimo kompetencija – tenkinti poreikį bendrauti, įsiklausyti, išgirsti;

15.4. pažinimo kompetencija – pažinti save ir kitus žmones kaip bendravimo partnerius, tyrinėti supančią aplinką, gamtą;

15.5. meninė kompetencija – tenkinti saviraiškos ir kūrybinius poreikius, patirti estetinius išgyvenimus, įgyti meninės veiklos įgūdžių.

16. Ugdytojų veiklos metodai ir būdai:

16.1. ikimokyklinis ugdymas orientuotas į vaiką, jo poreikius, gebėjimus ir grindžiamas jo patirtimi. Dėl to veikloje taikomi įvairūs ugdymo metodai, kurie atspindi veiklos būdus, stimuliuoja ir nukreipia vaiko aktyvią veiklą, skatina bendrauti ir bendradarbiauti. Ugdymo metodai parenkami atsižvelgiant į vaikų amžių, galimybes, poreikius, interesus, patirtį, brandos ypatybes. Siekiama metodus priartinti prie vaiko artimos aplinkos, dėmesį paskirstant visų kompetencijų ugdymui. Kuriam saugi ir sveika, kūrybiškumą skatinanti aplinka, tikslingai parenkant menines priemones, puoselėjami geranoriški vaikų ir ugdytojų bei tėvų ir ugdytojų santykiai;

16.2. įgyvendinant programą naudojami įvairūs ugdymo metodai: vaizdiniai (demonstravimas, vaizdinės priemonės), praktiniai (ugdymas per veiklą, eksperimentai, tyrinėjimai), žodiniai (pasakojimas, pokalbis, aiškinimas), pasivaikščiojimai, išvykos, ekskursijos, susitikimai. Palaikoma savaiminė vaikų veikla, sukuriama sąlygos jos įgyvendinimui, skatinami nauji sumanymai. Turtinama vaiko patirtis, skatinant jį patį tyrinėti, ieškoti informacijos, atrasti, spręsti problemines situacijas. Vaikų ugdymas (auklėjimas, lavinimas) organizuojamas per ikimokyklinio amžiaus vaikams svarbiausią veiklą – žaidimą, pačių vaikų patyrimą ir išgyvenimus.

17. Ugdymo priemonės ugdyti:

17.1. pažinimo kompetencijai: gaublys, žemėlapiai, planai, įvairios enciklopedijos, gyvūnų ir augalų nuotraukos, žmonių buitės, profesijų, bendruomenės gyvenimo vaizdai, atributai, simboliai, įvairi gamtinė medžiaga, didinamieji stiklai, veidrodeliai, kompasas, termometras, piltuvėliai, puodeliai su padalomis, kempinės, kamščiai, viela, virvelės darbams ir eksperimentams, skaičių kortelės, trafaretai, skaičiuojamieji pagaliukai, metras, liniuotė, skirtingų dydžių ir spalvų sagos ir kt.;

17.2. komunikavimo kompetencijai: įvairūs žaidimai – loto, pasakų, vaikiškų dainelių, liaudies muzikos įrašai, vaikiški žurnalai, savo kūrybos knygelės, vaikiškos enciklopedijos, fotoalbumai, pasakų ir poezijos knygelės, paukščių ir kitų gamtos garsų įrašai, paveikslai ir kt.;

17.3. meninei kompetencijai: įvairūs dažai, pieštukai, flomasteriai, kreidelės, spaudukai, akmenukai, įvairūs siūlai, spalvotas ir baltas popierius, seni laikraščiai, žurnalai, gamtinė medžiaga – rankų darbams, teptukai, žirklys, buitinės antrinės žaliavos, plastilinas, muzikos grotuvas, barškučiai, muzikos instrumentai, savos gamybos instrumentai;

17.4. sveikatos saugojimo kompetencijai: kamuoliai, kėgliai, virvutės, šokdynės, lankai sienelė, čiužiniai ir kt.;

17.5. Socialinei kompetencijai: stalo žaidimai, žaislai, knygelės ir kt.;

17.6. universalių žaidimų priemonės: mozaikos, žaidimai su kauliukais, šaškės, domino, loto, techniniai žaidimai, medinė, plastmasinė statybinė medžiaga, lėlės ir kiti žaislai.

18. Ikimokyklinio ugdymo turinys:

Tema	Ugdytinios kompetencijos	Vaiko veikiena
<i>Rugsėjo mėnuo.</i> Mielas drauge eikš ir tu, pabendrausime kartu.		
Potemės: 1. Aš grupėje. Susipažinimas. 2. Mano šeima. 3. Mūsų knygelės. 4. Žaislų ir daiktų pasaulis.	<u>KOMUNIKAVIMO KOMPETENCIJA</u> Geba kalbėtis ir bendrauti su suaugusiais ir vaikais. Geba klausytis ir girdėti skaitomų kūrinėlių. Įgyja kultūringo bendravimo įgūdžių. <u>SOCIALINĖ KOMPETENCIJA</u> Geba susirasti draugus, domisi kitais ir geba juos suprasti. Geba žaisti stalo, judriuosius, vaizduotės, statybinius žaidimus. <u>SVEIKATOS SAUGOJIMO KOMPETENCIJA</u>	Susipažįsta, dalinasi įspūdžiais, žaislais. Matuojasi, susikuria grupės taisyklės. Klausosi įrašų – pasakų, eilėraščių. Pasakoja, reiškia savo mintis. Mena, kuria mįsles. Klausosi skaitomų kūrinėlių. Kuria pasakojimus pagal turinčius paveikslėlius. Domisi bendraamžiais, suaugusiais, stengiasi juos suprasti. Kultūringai bendrauja su visais vaikais, laikosi kultūrinių – higieninių įgūdžių. Dėlioja dėlionės, mozaikas, LEGO. Žaidžia judriuosius žaidimus – pratinasi būti drauge, laikosi

	Geba rūpintis savo ir kitų draugų saugumu, padėti jiems. Geba būti aktyvus, judrus; prireikus sukaupti jėgas, valią. <u>PAŽINIMO KOMPETENCIJA</u> Geba pastebėti augalų pokyčius. Stebi, tyrinėja, apibūdina orus, jų pokyčius. <u>MENINĖ KOMPETENCIJA</u> Geba piešti, tapyti ieškant spalvų, atspalvių. Geba lipdyti, formuoti, susukti, pridedant papildomas priemones. Geba naudotis žirkklėmis, kirpti pagal kontūrus. Geba klausytis ir bando mėgdžioti gamtos ir buitinius garsus. Kūrybiniai projektai, bendradarbiavimas su šeima.	žaidimų taisyklių. Stato statinius – ieško įvairių spalvų, derinių bei faktūrų. Įgyja supratimą apie daiktų formą. Stebi, tyrinėja, ieško skirtumų ir panašumų. Apžiūrinėja, gėrasi. Supranta augalų gyvybės ratą. Piešia, tapo – ieško spalvų, atspalvių, maišo dažus. Štampuoja piršteliais, štapeliu. Lipdo, formuoja, ištempia, susuka, prideda papildomas priemones. Pratinasi naudotis žirkklėmis, kerpa pagal kontūrus, klijuoja. Mokosi pasisveikinti ir atsisveikinti teisingai išdainuojant melodiją. Klauso ir bando atskirti gamtos ir buitinius garsus. Išvyka į mokyklos biblioteką.
Tema	Ugdytinos kompetencijos	Vaiko veikiena
<i>Spalio mėnuo.</i> Eina rudenėlis takučiu.		
Potemės: 1. Rudens požymiai gamtoje. 2. Rudens gėrybės. Paroda. 3. Nuo grūdo iki duonos. 4. Mūsų drabužėliai. Orai.	<u>KOMUNIKAVIMO KOMPETENCIJA</u> Geba klausytis ir girdėti skaitomus kūrinėlius. Geba inscenizuoti pasakas, aiškiai tarti garsus. <u>SOCIALINĖ KOMPETENCIJA</u> Geba žaisti stalo, vaizduotės žaidimus. <u>SVEIKATOS SAUGOJIMO KOMPETENCIJA</u> Geba žaisti stalo, judriuosius, vaizduotės žaidimus. Geba laikytis asmens higienos, aktyvios veiklos, poilsio ir	Pasakoja, klausinėja. Mokosi eilėraščių, mįslių, patarlių. Klausos skaitomų kūrinių, aiškinasi žodžių reikšmes. Seka, inscenizuoja pasakas. Taisyklingai taria garsus. Žaidžia: rūšiuoja, grupuoja, aiškinasi taisykles ir jų laikosi: kuria žaidimo aplinką, renkasi reikiamus žaislus, jų pakaitalus „daiktus“. Laikosi mitybos kultūros ir higienos įpročių. Derina jutimus ir motoriką: akis – ranka – daiktas. Vaizduoja įvairius darbo veiksmus – lavina fizinės kūno galimybes. Skrenda, sukasi, bėginėja.

	maitinimosi ritmo. <u>PAŽINIMO KOMPETENCIJA</u> Geba būti pastabus: tyrinėja, klausinėja, eksperimentuoja. <u>MENINĖ KOMPETENCIJA</u> Geba piešti, lipdyti, štampuoti. Geba komentuoti savo ir draugo darbelius. Išbando įvairius gamtos ritminius instrumentus. Geba eiti rateliu, šoniniu žingsneliu. Kūrybiniai projektai, šventės, pramogos, išvykos, bendradarbiavimas su šeima.	Klausosi lapų čežėjimo, rūšiuoja, grupuoja, lygina. Piešia akvarele, aplikuoja, štampuoja, komentuoja darbelius. Bando laisvai išreikšti save spontanišku dainavimu. Tyrinėja gamtos „ritminių instrumentų“ galimybes: daužo akmenukais, brauko kriaukles, stuksena medinės kaladėles. Klausosi muzikos, atliekant autentiškos muzikos instrumentais. Mokosi įsiklausyti į „tylą“ grupėje, lauke. Mokosi gražiai žygiuoti, bėgti rateliu, išlaikant vienodus tarpus, eina pristatomuoju žingsneliu. Išvyka į maisto prekių parduotuvę.
Tema	Ugdytinios kompetencijos	Vaiko veiksmas
<i>Lapkričio mėnuo.</i> Dienos trumpyn – naktys ilgyn.		
Potemės: 1. Diena, naktis, šviesa ir tamsa. 2. Naminiai gyvūnai kaime. 3. Metų laikai. 4. Pirmosios snaigės.	<u>KOMUNIKAVIMO KOMPETENCIJA</u> Domisi knygomis, mėgsta jas vartyti, klausosi skaitymo. Domisi paveikslėliais, įvairiais simboliais, bando juos pažinti. Geba savo išgyvenimus, mintis reikšti ženklais, judesiais. <u>SVEIKATOS SAUGOJIMO KOMPETENCIJA</u> Geba žaisti judriuosius žaidimus. Geba laikytis taisyklių, jausti draugą, pajaučia asmeninės ir bendros erdvės ribas. <u>SOCIALINĖ KOMPETENCIJA</u>	Aiškinasi, komentuoja paveikslus ir knygų iliustracijas. Klausosi skaitymų kūrinių, padavimų, liaudies pasakų. Varto knygutės, diskutuoja. Mokosi patarlių, mįslių, pasakų be galo. Pasakojimus sustiprina rankų judesiais, mimika. Ieško garsų – kopijuoja. Dalijasi įspūdžiais, prisiminimais apie metų laikus. Žaidžia žaidimus – mokosi laimėti ir pralaimėti. Tariausi dėl žaidimų taisyklių, aiškinasi, jų laikosi. Moka išreikšti save judesyje, ieško elementarių judesių. Gilina supratimą apie draugus,

	Domisi kitais ir geba juos suprasti: suvokia suaugusiųjų ir vaikų mimiką, gestus, emocinį intonacinį atspalvį. Geba išreikšti savo jausmus, nuomonę. <u>PAŽINIMO KOMPETENCIJA</u> Geba pažinti ir pavadinti pagrindines formas. Geba grupuoti, lyginti daiktus. Stebi, nusako metų laikų savitumus, pokyčius. Pastebi ir apibūdina išorinius augalų pokyčius. <u>MENINĖ KOMPETENCIJA</u> Geba kurti – natūraliai, laisvai, drąsiai. Geba kirpti, plėšyti, pripiešiant smulkias detales. Geba lipdyti ir modeliuoti iš plastilino. Geba štampuoti, renkasi foną. Mokosi, klausyti, atskirti gamtos garsus. Išbando įvairius gamtos ritminius instrumentus. Kūrybiniai projektai, šventės, pramogos, išvykos, bendradarbiavimas su šeima.	suaugusius. Reiškia jausmus, nuotaikas. Numato poelgius sau ir draugams. Stengiasi būti mandagus. Igyja supratimą apie daiktus, formą. Skaičiuoja, sistemina, matuoja, lygina. Gamtoje ieško, stebi rudens spalvas, žiemos požymius. Aiškinasi apie augalų prisitaikymą prie metų laikų kaitos. Stebi dangaus šviesulius, klimato reiškinius. Komponuoja puokštes, derina spalvas, atspalvius. Dailės priemonėmis ieško liūdesio spalvos gamos. Aplikuoja – karmo, plėšo, pripiešia smulkias detales. Lipdo – minko, tempia suka abiem rankom. Štampuoja lapeliais, kempine, renkasi foną. Klausosi muzikos, atliekamos natūraliai (gamtos) „instrumentais“: akmenukais, kriauklėm, vandeniui (jį taškenant). Pratinasi prie taisyklingos kūno laikysenos ir kvėpavimo. Mokosi atrasti savo kūno „ritminius instrumentus“, bei įvairias ritmo raiškos galimybes. Dainuodami stengiasi gerai intonuoti ir išlaikyti ritmą. Išvykos į kapines, į parką. Renginys „Rudenėlio kaip nebūta“.
Tema	Ugdytinės kompetencijos	Vaiko veikiena
<i>Gruodžio mėnuo.</i> Žiemužė snaigėm sninga.		
Potemės: 1. Žiemos paslapties savaitė.	<u>KOMUNIKAVIMO KOMPETENCIJA</u> Domisi knygomis, mėgsta jas vartyti. Geba pasakoti ir deklamuoti. Geba nusakyti	Varto knyguotes, žurnalus, aptarinėja, diskutuoja. Mokosi, moka aiškiai deklamuoti eilėraščius, seka liaudies pasakas. Aiškinasi žodžių reikšmes.

2. „Namai namučiai nors ir po smilga“. 3. Artėja šv. Kalėdos. Kalėdinės eglutės šventė.	girdėto kūrinio įvykius, vietą, laiką. Domisi įvairiais simboliais, juos atpažįsta. <u>SVEIKATOS SAUGOJIMO KOMPETENCIJA</u> Geba savarankiškai saugiai elgtis. Geba būti aktyvus, judrus: prireikus sukaupti jėgas, valią. <u>SOCIALINĖ KOMPETENCIJA</u> Domisi kitais ir geba juos suprasti, suvokia suaugusiųjų ir vaikų mimiką, gestus, nujaučia kito emocinę būseną. <u>PAŽINIMO KOMPETENCIJA</u> Geba sudaryti daiktų ir judesių sekas, daiktus skaičiuoti, rūšiuoti, dėlioti. Domisi senoviniais daiktais. <u>MENINĖ KOMPETENCIJA</u> Geba piešti ir tapyti naudojant įvairias dailės priemones: vaškes kreideles, guašą. Geba kirpti ornamentus. Geba dainuoti lietuvių liaudies daineles. Geba ritmingai skanduoti.	Sudarinėja mįsles, nuosekliai reiškia mintis sekdamas pasakas. Atpažįsta simbolius. Suvokia asmeninį saugumą, moka susikaupti, atsipalaiduoti, lavina fizinės kūno galias, ugdo įvairius gebėjimus. Pratinasi išgirsti, įsiklausyti į suaugusiųjų, draugų siūlymą, patarimus. Žaidžiant kuria žaidimo aplinką, tariasi dėl vaidmenų, taisyklių. Moka padėkoti, atsisveikinti. Kaupia gerų darbų kraitelę. Džiaugiasi, dalinasi įspūdžiais, išgyvenimais. Skaičiuoja, rūšiuoja, dėlioja, sudaro daiktų ir judesių seką. Įgyja supratimą apie daiktų paskirtį, atliekamus darbus. Gėrasi žiemos vaizdais. Piešia kreida, guašu, mokosi atrasti linijų pasaulį. Kerpa karpinius – susipažįsta su karpinių ornamentais. „Audžia” iš storų siūlų, popieriaus juostelių, derina spalvas. Kerpa, klijuoja eglutei žaisliukus, girliandas. Tyrinėja garso išgavimo būdus įvairiais muzikos instrumentais, jais atlikdami įvairius ritminius pratimus. Dainuojant mokosi teisingai artikuliuoti – aiškiai tarti balsius, priebalsius, dvibalsius. Dainuoja lietuvių liaudies dainas, dainavimą palydėdami ritminiais judesiais ar garsais. Mokosi dainuoti su instrumentiniu pritarimu ir be jo. Klausosi muzikos, atliekamos klavišiniaisiais muzikos instrumentais.
---	--	---

	Kūrybiniai projektai, šventės, pramogos, išvykos, bendradarbiavimas su šeima.	Šventinė popietė „Prie Kalėdinės eglutės“.
Tema	Ugdytinios kompetencijos	Vaiko veikiena
<i>Sausio mėnuo</i> Ledo žvangučiai žvanga.		
Potemės : 1. Baltos žiemos paslaptys. 2. Žvėreliai ir paukšteliai žiemą. 3. Lapuočiai ir spygliuočiai medžiai žiemą. 4. Sveikata. Grūdinimasis.	<u>KOMUNIKAVIMO KOMPETENCIJA</u> Geba klausytis sekamų pasakų. Geba pasakoti ir deklamuoti. Geba pastebėti vaizdų, ženklų, raidžių, garsų skirtumus ir panašumus. Geba komentuoti nuotraukas, savo ir draugų piešinius. <u>SVEIKATOS SAUGOJIMO KOMPETENCIJA</u> Geba žaisti judriuosius žaidimus. Geba būti aktyvus, judrus; prireikus sukaupti jėgas, valią, atsipalaiduoti, nusiraminti. <u>SOCIALINĖ KOMPETENCIJA</u> Geba bendrauti. Derina ketinimus ir norus. <u>PAŽINIMO KOMPETENCIJA</u> Geba grupuoti, lyginti daiktus. Geba pastebėti ir apibūdinti augalų pokyčius. Stebi, tyrinėja, apibūdina orus, jų pokyčius. <u>MENINĖ KOMPETENCIJA</u> Geba piešti, tapyti. Geba tyrinėti spalvų santykį. Geba kirpti pagal kontūrus, taisyklingai naudotis žirkklėmis.	Klausosi lietuvių liaudies pasakų, pasakų be galo. Mokosi, moka atpasakoti, aiškinasi žodžių reikšmes. Paveikslėlių pagalba sudarinėja sakinius, skaičiuoja žodžius, skiemenis. Ieško žodžiuose reikiamų garsų. Komentuoja nuotraukas, savo ir draugų piešinius. Deklamuoja eiles, mena mįsles. Žaidžia judriuosius žaidimus – tenkina svarbiausius asmeninius žaidimo interesus, tikslingai pasinaudoja jėga, siekiant laimėti, kontroliuoja veiksmų tikslingumą. Atliekant įvairius judesius, pratinasi susikaupti, reikalui esant ir atsipalaiduoti. Žaidžia vaidmeninius, statybinius žaidimus, pasiskirsto vaidmenimis. Pratinasi būti šalia vieni kitų, išgirsta draugų siūlymus. Stengiasi suprasti kito norą, atsižvelgia į juos, ieško, randa bendrą sprendimą. Grupuoja, rūšiuoja, skaičiuoja, lygina. Ieško pėdsakų sniege, stebi, komentuoja medžius. Planuoja, siūlo, mėgaujasi sniegu, ledu, šerkšnu, šalčiu. Mokosi mylėti, globoti paukštelius, žvėrelius. Gėrasi ir aptarinėja žiemos vaizdus. Piešia, tapo, nusiteikia laisvai saviraiškai, tyrinėja spalvų santykį, jų kontrastus: juoda – balta. Štampuojant ieško spalvų,

	Geba klausytis liaudies ir profesionalios muzikos. Geba įsiminti ir atkartoti nesudėtingus ritminius judesius. Išbando įvairius gamtos ritminius instrumentus. Kūrybiniai projektai, šventės, pramogos, išvykos, bendradarbiavimas su šeima.	eksperimentuoja teptuku. Kerpa pagal kontūrus, taisyklingai naudojami žirkklėmis. Klausosi liaudiškos ir profesionalių kompozitorių sukurtos muzikos. Mokosi intuityviai suvokti liaudiškos muzikos grožį, savitumą, jos vertę. Mėgina išgauti ritmą kūnui nekeičiant padėties (siūbuojant, pritūpiant), bei judant erdvėje (žygiuojant, šokuojant). Mokosi išgauti įvairų ritmą, vieną švitrinio popieriaus gabaliuką braukiant per kitą, per stiklą.
Tema	Ugdytinos kompetencijos	Vaiko veikiena
<i>Vasario mėnuo.</i> Tėvynė Lietuva - šalėlė mylima.		
Potėmės: 1. Semiamės dvasios lobių iš senolių. 2. Gimtinė, Tėvynė ir jos žmonės. 3. „Žiema žiema bėk iš kiemo“.	<u>KOMUNIKAVIMO KOMPETENCIJA</u> Geba klausytis sekamų pasakų, padavimų. Geba reikšti savo mintis. Domisi įvairiomis tarmėmis. Geba pasakoti, klausinėti, atsakinėti, žaisti žodžiais, garsais, taisyklingai juos tarti. <u>SVEIKATOS SAUGOJIMO KOMPETENCIJA</u> Geba derinti judesį ir žodinę raišką. Geba savarankiškai laikytis asmens higienos. <u>SOCIALINĖ KOMPETENCIJA</u> Geba bendrauti. Geba savarankiškai spręsti problemas. Domisi kitais ir geba juos	Klausosi sekamų lietuvių liaudies pasakų, padavimų. Apibūdina, reiškia savo mintis, atpasakoja. Įrašų pagalba susipažįsta su tarmėmis. Atsakinėja ir pasakoja, naudoja dialoginę ir monologinę kalbą. Mokosi ir moka tarti ilgusius ir trumpuosius balsius, apibendrinamuosius žodžius. Supranta ir suranda žodyje garsą. Moka prašymo, kaulijimo dvieilių, ketureilių, pajuokavimų. Bando kopijuoti žodžius, savo vardą, ženklus. Žaisdamas judriuosius žaidimus, lavina pagrindinius judesius, pratinasi reaguoti į signalus. Derina jutimus ir motoriką. Moka bendrauti prie stalo, naudojami stalo įrankiais, taisyklingai valo dantis, reikalui esant plaunasi rankas. Pratinasi prie tvarkos, rūpinasi

	suprasti. <u>PAŽINIMO KOMPETENCIJA</u> Geba prižiūrėti, stebėti augalus. Geba pastebėti ir apibūdinti išorinius augalų pokyčius. Geba ieškoti naujos informacijos. Geba nusakyti metų laikų savitumus, pokyčius. <u>MENINĖ KOMPETENCIJA</u> Geba derinti įvairias dailės priemones: vaškinės kreideles ir akvarelę. Domisi dailės kūryba. Domisi Užgavėnių kaukėmis ir geba jas daryti. Geba dainuoti daineles. Geba improvizuoti. Išbando įvairius gamtos ritminius instrumentus. Įgyja ėjimo atbulomis pradmenis. Kūrybiniai projektai, šventės, pramogos, išvykos, bendradarbiavimas su šeima.	bendru reikalo išsprendimu. Žaisdami aiškinasi tarp vaidmenų teises ir pareigas. Dalinasi pažintine informacija. Stebi grupėje augančias gėles: matuoja, skaičiuoja, lygina, ieško skirtumų ir panašumų. Rūpinasi augalais. Sėja sėklas, pražydina augalų šakeles. Stebi, atlieka bandymus. Domisi augalų savybėmis. Susipažįsta su Užgavėnių personažais. Gamtoje randa pavasario pranašų. Tapymą derina su vaško kreidelėmis. Daro grupinius darbelius. Štampuoja štampukais, pirštukais. Kerpa geometrines formas, atitinkamai išdėlioja, priklįjuoja. Reikiamas detales priplėšo. Žiūrinėja dailės kūrinius, žmogaus padarytus daiktus, mokosi matyti įvairius raiškos būdus. Daro Užgavėnių kaukes, naudoja įvairias medžiagas, atlikimo techniką. Žaidžia, vaidina su kaukėmis. Suvokia tradicinių kaukių prasmę. Dainuoja dainas, pritardami solistui. Pratinasi dainuoti patriotines lietuvių liaudies dainas. Mokosi improvizuoti, kurti ritminius motyvus, plodami, trepsėdami ir stuksendami. Išgauna įvairų ritmą, kaldami vinį plaktuku. Žaisdami muzikinius žaidimus, judesius atlieka grakščiai, emocionaliai, išlaikydami rato lygumą. Eina atbulomis, sudaro du ratelius (vienas vidury kito). Užgavėnių šventė „Žiema žiema bėk iš kiemo“.
Tema	Ugdytinios kompetencijos	Vaiko veikseną
<i>Kovo mėnuo.</i> Skambėk, pavasarėli.		
Potemės:	<u>KOMUNIKAVIMO</u>	Klausosi įrašų ir mokosi

1. Amatų ir tautodailės savaitė. Kaziuko mugė. 2. Pirmieji pavasario požymiai gamtoje. 3. Pavasario pranašai. 4. Vabzdžių karalystė.	<u>KOMPETENCIJA</u> Geba klausytis. Domisi knygomis, mėgsta jas vartoti. Geba pasakoti ir deklamuoti. <u>SOCIALINĖ KOMPETENCIJA</u> Geba bendrauti. Domisi kitais ir geba juos suprasti. Geba pateikti informaciją apie save. <u>SVEIKATOS SAUGOJIMO KOMPETENCIJA</u> Geba saugiai elgtis. Geba valdyti savo kūną. Geba ridenti, mesti kamuolį. Geba laiptoti, šliaužti, šokinėti. <u>PAŽINIMO KOMPETENCIJA</u> Suvokia skirtumų ir panašumų prasmes. Geba skaičiuoti ir atskaičiuoti. Suvokia žmonių, gyvūnų gyvenimo ciklą. Pastebi ir apibudina augalų pokyčius. Stebi, tyrinėja, apibudina orus, jų pokyčius. Geba puoselėti gamtą, aplinką. <u>MENINĖ KOMPETENCIJA</u> Geba gėrėtis savo ir draugų darbais. Mokosi naudoti liniją.	pamėgdžioti sugrįžusių paukščių balsų. Varto knygutes, aptarinėja jų iliustracijas. Pasakoja, fantazuoja, aiškinasi. Atsako į pateiktus klausimus. Sužino daug žodžių. Seka sakmes, padavimus. Deklamuoja raiškiai eilėraščius. Kuriam tekstus pagal iliustracijas, sugalvoja knygelių pavadinimus ir „skaito“ vieni kitiems. Žaisdamas, bendraudamas mokosi elementarių savikontrolės įgūdžių. Keičiasi informacija, išsako savo nuomonę, dalijasi savo išgyvenimais. Mokosi netrukdyti dirbančiam šalia, tariasi dėl bendrų veiksmų, atliekant tą patį darbą. Žino savo namų adresą, mokosi susikaupti ir atsipalaiduoti. Suvokia, kad naudinga valgyti įvairių maistą; žino, kad pastebėjus gaisrą į pagalbą pakviesti suaugusius. Moka tyrinėti judesį ir pajusti savo kūno galimybes. Mokosi ir moka ridenti, mesti, laiptoti, šliaužti, šokinėti. Ieško skirtumų ir panašumų, daro išvadas. Skaičiuoja ir atskaičiuoja, dēlioja, sprendžia. Vartoja sąvokas „šiandien, vakar, rytoj“. Supranta, kad gyvūnai ir paukščiai prisitaiko prie savo aplinkos, susiranda tinkamo maisto. Sužino ir žino apie gyvūnų, paukščių bei žmogaus bendravimą. Pradedą suprasti augalų gyvybės ratą: stebi, tyrinėja. Žino augalų naudą žmogui. Svarsto, diskutuoja apie orus ir klimato reiškinius, apie globos darbus. Aiškinasi gaisro žalą gamtai. Tapo ant šlapio popieriaus, džiaugiasi savo ir draugų darbais. Piešiant naudoja linijas gyvūno, paukščio judesio nuotakai
--	--	---

	Geba lipdyti ir modeliuoti iš plastilino, gamtinės medžiagos. Geba dainuoti, tyrinėti ir aptarti savo balso galimybes. Geba suprasti etninius simbolius. Geba improvizuoti. Kūrybiniai projektai, šventės, pramogos, išvykos, bendradarbiavimas su šeima.	perteikti. Konstruoja iš gamtinės medžiagos, detales jungia plastilinu, klijuoja. Riša iš džiovintų augalų verbas. Dažo, ornamentuoja margučius. Lanksto iš įvairaus popieriaus, susipažįsta, eksperimentuoja jo savybėmis. Dainuoja dainas su priedainiu ir be jo. Tyrinėja ir aptaria savo balso galimybes dainuojant, įvertina savo balso dinamiką: ar labai tylus ar per garsus jis buvo. Mokosi suprasti kas yra etniniai simboliai tautos muziejuje. Susipažįsta su tautinės muzikos žanrais, muzikavimo tradicijomis. Mėgina išgauti ritmą keičiant greitį, judėjimo kryptį. Parenka instrumentus, daineles, istorijas ir įvairiems veikėjams vaizduoti. Pramoga „Margi margučiai“. Organizuojama Velykinė parodėlė „Gražiausias Velykų margutis“ – padeda šeimos.
Tema	Ugdytinės kompetencijos	Vaiko veikiena
<i>Balandžio mėnuo</i> Aukime ir būkime sveiki.		

Potemės: 1. Augu sveikas ir stiprus – noriu būt gražus. 2. Velykos – pavasario šventė. 3. Kas mumis rūpinasi? Pavojai gatvėje ir namuose.	<u>KOMUNIKAVIMO KOMPETENCIJA</u> Geba deklamuoti ir klausytis. Geba kalbėti, bandant atsižvelgti į situaciją. Geba kalbinę raidą sieti su kitomis raidos formomis. <u>SVEIKATOS SAUGOJIMO KOMPETENCIJA</u> Geba saugiai elgtis. Geba savarankiškai laikytis asmens higienos. Geba justi ir valdyti savo kūną. <u>SOCIALINĖ KOMPETENCIJA</u> Geba bendrauti. Domisi kitais ir geba juos suprasti: nujausti kito emocinę būseną, suprasti įprastą veiklą ir elgesį, gerbti kitų nuomonę. <u>PAŽINIMO KOMPETENCIJA</u> Geba žaisti socialinius žaidimus remdamasis turima patirtimi. Domisi aplinka. Geba ieškoti informacijos knygoje, vaikų enciklopedijose. <u>MENINĖ KOMPETENCIJA</u> Geba vaidinti ir improvizuoti, žaidžiant lėlių teatrą. Geba spalvomis išreikti savo nuotaiką. Geba lipdyti ir naudotis steku. Geba susikaupti, įsiklausyti, išgirsti. Geba apibūdinti girdėtą muziką. Geba turtinti muzikos kalbos žodyną. Geba pasirinkti instrumentus. Geba improvizuoti, skambančią	Mokosi ir moka deklamuoti eilėraščius. Klausosi skaitomų kūrinių, moka girdėti kalbantįjį, pats klausinėja, kalbina; savo pasakojimus papildo judesiais, mimika. Žodyną praturtina naujais žodžiais. Kuria mįsles, pasakas. Rūpinasi asmens higiena. Sužino ir žino, kur kreiptis susirgus, įvykus nelaimei. Moka saugiai naudotis fiziniam judėjimui skirta įranga, priemonėmis, žaislais. Tobulina taisyklingo kvėpavimo įgūdžius, koordinaciją, taiklumą. Moka tinkamai elgtis gatvėje. Kontroluoja savo veiksmus. Moka rodyti dėmesį kitiems, būti mandagiu. Žaisdamas, veikdamas moka susikaupti, netrukdyti kitiems. Dalijasi žaislais, priemonėmis. Ieško kūrybinių sprendimų, gerbia kitų nuomonę. Sutvarko žaislus. Naudojasi savo asmeniniais daiktais. Žaidžia loto, stalo žaidimus – įvardija skirtumus, panašumus, lygina. Matuoja, stebi, tyrinėja ir apibūdina mergaičių ir berniukų kūnų skirtumus ir panašumus. Suvokia teigiamas savo savybes, kaip savarankišką, unikalų asmenį. Ieško šia tema informacijos knygoje, vaikų enciklopedijoje. Vaidina, improvizuoja, žaidžia lėlių teatrą – atranda save, tobulina pasitikėjimą ir teigiamą savęs vertinimą. Piešiant, tapant ieško įvairių spalvų ir atspalvių, nuotakai išreikšti. Lipdo, suka, volioja, keičia formą pirštais. Mokosi ir moka kirpti įvairias formas, jas klijuoja ant norimo formato ir pasirinktos spalvos fono. Klausosi muzikos atliekamos vaikų gamybos „instrumentais“: švilpynėmis iš medžio šakelių,
---	---	--

	muziką perteikti judesiais. Kūrybiniai projektai, šventės, pramogos, išvykos, bendradarbiavimas su šeima.	žolės lapelių, stiebų. Įgauna supratimą apie kai kuriuos muzikinės „kalbos“ elementus: skirti tempą: lėtas – greitas, dinamiką: tyliai – garsiai, tembrą: storai – plonai. Dainuojant tyrinėja balso tembrą: greitai ar lėtai „juda muzika“. Parenka instrumentus gyvūno balsui, įvairiems dūžiams išreikšti – širdies, laikrodžio. Mokosi improvizuoti, taikyti judesius ramaus, judraus pobūdžio muzikai, bandyti inscenizuoti dainą, ratelį. Išvyka į medicinos punktą.
Tema	Ugdytinės kompetencijos	Vaiko veikiena
<i>Gegužės mėnuo</i> Sveikinkim vasarą.		
Potemės: 1. Mano mamytė. Šeimos šventė. 2. Kuo užaugęs būsiu. 3. Žaidimų ir ekskursijų savaitė. 4. Vasarėlė taką mina.	<u>KOMUNIKAVIMO KOMPETENCIJA</u> Domisi knygomis, mėgsta jas vartoti, komentuoti iliustracijas. Geba klausytis, atsakinėti į klausimus, pasakoti. Geba deklamuoti, kurti pasakojimus. Geba pažinti raides ir jas kopijuoti. <u>SVEIKATOS SAUGOJIMO KOMPETENCIJA</u> Geba būti aktyvus, judrus. Geba justi ir valdyti savo kūną einant, bėgant, šliaužiant, ropojant, šokinėjant, vartantis.	Atsineša mėgstamiausią, knygutę ir apie ją pasakoja kitiems. Varto, žiūrinėja knygutes, aptaria. Klausio skaitomų grožinės ir pažintinės literatūros kūrinių, atsakinėja į pateiktus klausimus, atpasakoja. Deklamuoja eilėraščius, kuria pasakojimus, inscenizuoja parinktus kūrinius. Užrašo vardą spausdintinėmis didžiosiomis raidėmis, ieško reikiamų raidžių knygelėse. Žaidžia, juda, laikosi žaidimų taisyklių, jaučia asmenines ir bendras erdvės ribas. Atlieka įvairius judesius su sportiniu inventoriu – lavina rankų ir kojų judesių tikslumą, taisyklingą kvėpavimą. Rungtynėse, estafetėse bando savo jėgas, drąsą, vikrumą, moka laimėti ir pralaimėti. Moka bendrauti. Kūrybiniuose

	<u>SOCIALINĖ KOMPETENCIJA</u> Geba bendrauti. Domisi kitais ir geba juos suprasti. Geba savarankiškai spręsti problemas. <u>PAŽINIMO KOMPETENCIJA</u> Geba taikyti keletą skirtingų savęs ir aplinkos pažinimų būdų: spontaniškai ir tikslingai stebėti; ieškoti informacijos knygose, paveikslėliuose. <u>MENINĖ KOMPETENCIJA</u> Geba pajusti ir atrasti linijos, spalvos, formos, medžiagų struktūros ypatumus, kuriuos sieja su aplinkoje regimų daiktų savybėmis. Geba apibūdinti girdėtą muziką. Geba susikaupti, įsiklausyti, išgirsti. Geba skirti kai kuriuos žanrus. Geba eiti, bėgti rateliu, savarankiškai keičiant kryptį, jį mažinant ir didinant, eiti šoniniu žingsneliu. Kūrybiniai projektai, šventės, pramogos, išvykos, bendradarbiavimas su šeima.	žaidimuose vaizduoja vaikų grupes, šeimos gyvenimą. Kūrybiškai plėtoja savo sumanymą arba draugo pasiūlytas temas. Žaisdamas moka susikaupti, netrukdyti kitiems, dalinasi žaislais ir priemonėmis. Ieško informacijos knygose, gamtoje. Žiūrinėja nuotraukas, paveikslėlius – susistemina, apibūdina. Klausinėja, aiškinasi, tyrinėja, dalijasi patirtimi. Domisi paslaugų tarnybomis, tėvų profesijomis, praeities ir dabarties įvykiais, šventėmis. Aplikuojant ieško reikiamų spalvų, formų – plėšo, kerpa. Lipdo iš vieno gabalo ir iš atskirų dalių. Lipdinį formuoja ant natūralios formos. Piešiant naudoja linijas žmogaus, gėlės, judesio nuotakai perteikti. Naudoja mišrią techniką. Konstruojant panaudoja įvairių spalvų derinius, skirtingas faktūras – tuo išreiškia darbilio nuotaką. Mokosi skirti muzikos nuotaką: linksma – liūdna, gyva, rami, iškilminga, svajinga, energinga, gaudi, mišri, džiugi. Mokosi skirti įvairius muzikos žanrus: daina, ratelis, šokis, maršas, lopšinė, polka, opera, baletas. Dainuojant tyrinėja melodijos judėjimo kryptį (aukštyn, žemyn). Pradedama mokytis dainuoti sutartines. Mokosi eiti, bėgti rateliu, suktis į abi puses po vieną ir poromis pagal muzikos pobūdį, savarankiškai keisti rato kryptį, jį mažinti ir didinti, eiti šoniniu žingsneliu. Mokosi dvigubo žingsnelio, polkos žingsnio. Inscenizuoja pasakas. Šventinė popietė mamoms „Mama, aš tave myliu“.
--	--	---

--	--	--

V. UGDYMO PASIEKIMAI IR JŲ VERTINIMAS

19. Vertinimo sampratos pamatas – atskleisti, ką vaikas žino ir gali, kokie jo pasiekimai. Nuolat stebint vaiką, stengiamasi išsiaiškinti, ką jis labiausiai mėgsta veikti, kokius žaidžia žaidimus, kas jam kelia baimę, kas nepatinka, kokia dažniausia būna jo nuotaika, kaip jis bendrauja su suaugusiais, kaip reiškia džiaugsmą bei pyktį, kas būdinga jo raidai ir pasaulio pažinimo būdai, kokie jo pomėgiai, poreikiai, elgesio ypatumai, ar jis moka klausytis, ar girdi, kas jam sakoma. Vertinimo paskirtis yra ta, jog atsiranda galimybė sekti vaiko pasiekimus: sudaromos sąlygos, kad ugdymo programa atitiktų jo poreikius ir garantuotų, kad kiekvieną vaiką lydėtų sėkmė. Be to, vertinant išryškėja, kuriems vaikams gali prireikti individualios ar papildomos pagalbos. Vaikų pasiekimų lygį bei išsivystymą vertinti kasmet, mokslo metų pradžioje ir pabaigoje, kad būtų galima tinkamai planuoti, koreguoti mokslo metų veiklą. Pirminio pasiekimų vertinimo tikslas – atsižvelgiant į realius vaiko gebėjimus bei patirtį numatyti jo tolesnio ugdymo(si) gaires, sudaryti individualią programą, koreguoti ugdymo procesą. Pakartotinio vertinimo tikslas – nustatyti individualią kiekvieno vaiko pažangą, įžvelgti vaiko ugdymosi pokyčius ir informuoti apie tai tėvus. Vertinimą vykdys grupės pedagogė, tėvai, mokyklos vadovai. Vaikas taip pat yra aktyvus pasiekimų vertinimo dalyvis: vaikui suprantama forma apibūdinamas pasiekimų vertinimo tikslas, įsiklausoma į jo nuomonę dėl vertinimo būdų, procedūrų, su vaiku aptariami jo pasiekimai, būtinai pabrėžiant sėkmę. Vaikų pasiekimai vertinami, taikant šiuos metodus: stebėjimą, veiklos produktų analizę, pokalbius, tyrimus. Vaiko individualūs pasiekimai fiksuojami ir kaupiami „Vaiko aplanke“. Šis aplankas – tai vaiko darbų, atliktų pratybų, užduočių rinkinys, sukurtos knygelės, vaiko klausimai, pasakojimai, samprotavimai, žodinė kūryba, išsakytos idėjos, vaiko rašytinės kalbos pavyzdžiai, įvairios vaiko veiklos stebėjimo užrašai, pedagogo refleksija apie vaiko pasiekimų lygį, daromą pažangą ir ugdymo perspektyvą. Apibendrinta informacija pateikiama tėvams, aptariama mokytojų tarybos posėdyje, parengiamas vaiko Pažangos ir pasiekimų vertinimo aprašas. Jame glaustai apibūdinami vaiko ugdymosi ypatumai, įvairių gebėjimų lygis. Vertinimo rezultatai panaudojami planuojant ugdymo procesą, siekiant įgyvendinti įstaigos ugdymo tikslus ir uždavinius, tobulinant pedagogo kompetenciją. Vertinant vaiko pasiekimus laikomasi vertinimo ir jų pateikimo etikos reikalavimų, užtikrinamas jų laikymo saugumas. Informacija apie vaiko individualius pasiekimus neviešinama. Vertindamas vaiko pažangą ir pasiekimus, pedagogas gali įvertinti ir savo darbą, labiau susitelkti ties vaiko privalumais, daugiau dėmesio skirti ne vertinimui, o darbo analizei, pirmuosius darbus palyginti su ankstesniais pasiekimais, kelti skirtingus reikalavimus vaikams, kurie išsiskiria iš kitų, skatinant juos siekti daugiau. Viso vertinimo paskirtis – padėti vaikui tobulėti. Vaiko pasiekimai yra tiesiogiai susiję su ugdymo programos ir jos įgyvendinimo kokybe. Vaiko galimybes atitinkantis nuolatinis vaiko pasiekimų augimas rodo įstaigos ugdymo kultūros kokybę bei įstaigos pasirengimą įgyvendinti ugdymo tikslus ir uždavinius.

VI. NAUDOTI ŠALTINIAI IR LITERATŪRA

1. Lietuvos Respublikos švietimo įstatymas (Žin., 1991, Nr. 23-593; 2003, Nr. 63-2853; 2011, Nr. 38-1804).
2. Valstybinės švietimo strategijos 2003 – 2012 metų nuostatos, patvirtintos Lietuvos Respublikos Seimo 2003 m. liepos 4 d. nutarimu Nr. IX-1700 (Žin., 2003, Nr. 71-3216).
3. Jungtinių Tautų vaiko teisių konvencija, ratifikuota 1995 m. liepos 3 d. Lietuvos Respublikos įstatymu Nr. I-983 (Žin., 1995, Nr. 60-1501).

4. Ikimokyklinio ugdymo programų kriterijų aprašas, patvirtintas Lietuvos Respublikos švietimo ir mokslo ministro 2005 m. balandžio 18 d. įsakymu Nr. ISAK-627 (Žin., 2005, Nr. 52-1752; 2011, Nr. 71-3448).
5. Jankauskienė L., Monkevičienė O. ir kt. Metodinės rekomendacijos ikimokyklinio ugdymo programai rengti. V., 2006.
6. Gražienė V., Rimkienė R., Ikimokyklinio ugdymo gairės. Programa pedagogams ir tėvams. Vilnius: Leidybos centras, 1993.
7. Vaikų darželių programa „Vėrinėlis“. Vilnius: Leidyklos centras, 1993.
8. Į vaiką orientuotas ugdymas nuo gimimo iki trejų metų. Knyga ugdytojams. (2001). Gera pradžia: programa vaikams ir šeimoms. Vilnius.
9. Piliutienė A., Dailidienė N., Jakučiūnienė D. ir kt. Ikimokyklinio amžiaus vaikų saugios gyvensenos įgūdžių ugdymo programa. V.: Leidybos centras, 1997.
10. Priešmokyklinio ugdymo priemonės samprata, patvirtinta Lietuvos Respublikos švietimo ir mokslo ministro 2003 m. spalio 15 d. įsakymu Nr. ISAK-1434 (Žin., 2003, Nr. 101-4566).
11. Metodinis leidinys ikimokyklinio ugdymo auklėtojams. Dr. Diane Szarkowicz knyga „Stebėjimas ir refleksija vaikystėje“. Kuriame Lietuvos ateitį. Thomson Learning Australia.
12. Projekto „Ikimokyklinio ir priešmokyklinio ugdymo plėtra“ viešinimo leidinys. Vilnius: Ugdymo plėtotės centras, 2011.
13. Portalas, skirtas ikimokykliniam ir priešmokykliniam ugdymui. Interneto svetainė: <http://www.ikimokyklinis.lt>